

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

**TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTON
TOIMINTAKERTOMUS
VUODELTA 2009**

SISÄLTÖ

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TEHTÄVÄ	3
1. JOHDON KATSAUS	4
2. TOIMINNAN VAIKUTTAVUUS	6
3. TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	7
4. TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	8
5. HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	16
6. SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA	18
7. ALLEKIRJOITUS	18

LIITE

Kirjallisena vireille tulleet ja käsitellyt asiat vuosina 2008 ja 2009 (Diarioidut asiat)

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TEHTÄVÄ

Henkilötietolain mukaan tietosuojavaltuutettu ohjaa, neuvoo ja valvoo henkilötietojen ja luottotietojen käsittelyä. Hän käyttää päätösvaltaa tarkastusoikeuden toteuttamista ja tiedon korjaamista koskevissa asioissa. Valtuutettu seuraa myös henkilötietojen ja luottotietojen käsittelyn yleistä kehitystä ja tekee tarpeelliseksi katsomiaan aloitteita. Niin ikään hän huolehtii toimialaansa kuuluvasta tiedotustoiminnasta sekä henkilötietojen käsittelyyn liittyvästä kansainvälisestä yhteistyöstä.

Henkilötietolaissa korostetaan rekisterinpitäjien itseohjausta. Rekisterinpitäjät tai näitä edustavat yhteisöt voivat laatia toimialakohtaisia käytännesääntöjä henkilötietolain soveltamiseksi ja hyvän tietojenkäsittelytavan edistämiseksi. Tietosuojavaltuutettu antaa tarvittaessa neuvontaa ja ohjausta käytännesääntöjen laadinnassa. Valtuutettu voi myös tarkastaa laaditut ehdotukset käytännesäännöiksi.

Ilmoitusvelvollisuuden avulla tietosuojavaltuutettu valvoo ennakolta henkilötietojen käsittelyä. Mm. eräillä henkilötietoja automaattisen tietojenkäsittelyn avulla käsittelevillä rekisterinpitäjillä, toimeksiannosta tietojenkäsittelyä hoitavilla sekä määrätynlaisista elinkeinotoimintaa harjoittavilla on velvollisuus tehdä ilmoitus tietosuojavaltuutetulle.

Tietosuojavaltuutettua tulee kuulla valmisteltaessa lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia uudistuksia, jotka koskevat henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojaamista henkilötietojen käsittelyssä. Kuuleminen toteutuu käytännössä erityisesti lausuntoja antamalla ja esimerkiksi siten, että tietosuojavaltuutettu osallistuu lainsäädännön valmistelua ja tarkastamista varten asetettuihin työryhmiin.

Virallisen syyttäjän on kuultava tietosuojavaltuutettua ennen kuin hän nostaa syytteen henkilötietolain vastaisesta menettelystä. Vastaavasti tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava valtuutetulle tilaisuus tulla kuulluksi. Valtuutettu antaa molemmissa tapauksissa lausuntoja.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain mukaan tietosuojavaltuutettu valvoo paikkatietojen käsittelyä, automatisoitujen järjestelmien avulla tapahtuvaa suoramarkkinointia koskevien säännösten noudattamista ja puhelinluetteloita, numerotiedotuspalveluita sekä käyttäjän erityistä tiedonsaanti-oikeutta koskevien säännösten noudattamista.

Työntekijän ja työnantajan välistä suhdetta koskevan työelämän tietosuojalain noudattamista tietosuojavaltuutettu valvoo työsuojeluviranomaisten ohella. Laki sääntelee yksityiselämän suoja koskevia kysymyksiä nimenomaan työelämän alueella.

Luottotietolain mukaan tietosuojavaltuutettu valvoo myös yritysluottotietojen käsittelyä. Luottotietotoiminnan harjoittajilta edellytetään luotettavuutta sekä hyvän luottotietotavan noudattamista. Luottotietorekisteriin saa tallentaa viranomaisten toteamia ja velkojien ilmoittamia maksuhäiriötietoja sekä henkilön tai yrityksen luottokelpoisuutta osoittavan luokituksen

Tietosuojavaltuutettu voi henkilötietolain mukaan tietyissä tapauksissa saattaa lainvastaiseksi arvioimansa käsittelyn tutkittavaksi tietosuojalautakunnalle, ellei asia korjaannu ohjein ja neuvoin, tai ilmoittaa asian syytteesenpanoa varten.

Tietosuojalautakunta voi hakemuksesta antaa henkilötietojen käsittelyä koskevan luvan tai määrätä sen kielletyksi. Tällaista lupa- ja kieltotoimivaltaa ei tietosuojavaltuutetulla ole.

1. JOHDON KATSAUS

Tietosuojavaltuutetun toimiston 22. toimintavuoden aikana tapahtui useita erityisen merkittäviä läpimurtoja; hallitusohjelmaan liittyvässä arjen tietoyhteiskuntaohjelman neuvottelukunnassa ja sen alaohjelmissa on ensinnäkin määritelty tietoyhteiskunnan kansalaisen osaamisalueet. Näistä neljästä osaamisalueesta kolmeen sisältyy erityisinä taitoina vaatimus hallita yksityisyyden suoja ja henkilötietojen suoja. Toiseksi ohjelman tietoturvallisuusjaostossa käynnistettiin ”Rekisterinpitäjän vastuut ja velvoitteet” alaryhmä.

Sähköinen asiointi ja demokratia –ryhmässä (SADe), kuten eräissä muissakin hankkeissa on tuotu esiin tarve kehittää hallintoa kansalaislähtöisesti ja horisontaalisesti. Ohjelman johtoryhmä vahvisti erityisen tietosuojatyökalun osaksi kutakin valittua tai valittavaa kärkihanketta. Tietosuojan integrointi on siis edistynyt merkittävästi.

Viranomaisten välistä yhteistyötä on luonnollisesti tarve edelleen kehittää. Palveluiden tuottamisessa mahdollisesti esiintyvät ”pullonkaulat” on välttämättä tunnistettava ja ryhdyttävä tarvittaviin lainsäädäntömuutoksiin. Näihin ”pullonkauloihin” viitattiin myös EVA:n marraskuussa 2009 julkaisemassa raportissa ”NYKYAIKAA ETSIMÄSSÄ Suomen digitaalinen tulevaisuus”. Raportin mukaan ”Säädösten muutoksia tarvitaan etenkin tietoon (tietosuojasäännökset) ja julkisen vallan suoritteisiin (maksuperustelaki) kohdistuvan lainsäädännön osalta. Edelleen raportin mukaan: ”Eri ministeriöiden ja valtion virastojen autonomia tai kunnallinen itsehallinto ei saa nousta esteeksi. Keinot tietosuojan periaatteiden toteuttamiseksi on tarvittaessa mietittävä uudestaan. Ratkaisu tietosuojan toteuttamiseksi ei enää voi olla tiedon lokeroiminen lukemattomiin erillisiin rekistereihin.”

EVA:n raporttia lukiessa väistämättä mieleeni nousivat ne ajatukset, jotka tuotiin julki Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomuksessa 8/1998 ”Tietosuojaja viranomaisyhteistyö” (johtopäätelmät ja tarkastusviraston kannanotot): ”Automaattiseen tietojenkäsittelyyn liittyvän teknologisen kehityksen mukaantuomia hyötyjä ei hallinnon sisällä ole kyetty ulosmittaamaan sillä teholla, mihin voimassaoleva lainsäädäntö antaisi mahdollisuudet. Yhtenä keskeisistä syistä tähän ovat vaikuttaneet eri hallinnonalojen sisäisen erityislainsäädännön puutteellisuudet.” VTV totesi jo tuolloin myös: ”Tietosuojaa koskeva laki on yleinen, ns. puitelaki. Jos varsinaisessa asiakohtaisessa lainsäädännössä on tietojenluovutusta koskeva säädös laadittu silmälläpitäen yhteistyön mahdollisuutta, ei tietosuojalaki ole esteenä viranomaisten eri tarkoitusta varten keräämien tietojen hyödyntämiselle muussa tarkoituksessa. Tarkastusvirasto toteaa, että rekisteriyhteistyön edellytysten luominen lähtee lainsäädännölliseltä pohjalta; mahdollisuus kitkattomampaan rekisterin käyttöön luodaan tällä tavalla.”

Tietosuojan maailmankokouksessa eräänä teemana olivat tietosuojatrendit. Ne voidaan karkeasti yleistäen esitellä seuraavasti: 1) henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuus (compliance), 2) luottamusta rakentava tarkastettavuus (accountability), 3) privacy by design (Suomessa tätä vastanee jo nyt henkilötietolain suunnittelu ja huolellisuusvelvoite) ja 4) privacy by default, eli tietosuojan määrittelemisen laitteiden ja palveluiden perusominaisuudeksi.

Lissabonin sopimus hyväksyttiin. Sen osana on eurooppalaisten perusoikeuksien luettelo, johon liittyy tärkeä havainto. Luettelon seitsemännen artiklan otsikkona on ”Yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen” ja kahdeksannen artiklan otsikkona on ”Henkilötietojen suoja”. Artiklan mukaan tietojen käsittelyn on oltava asianmukaista ja sen on tapahduttava tiettyä tarkoitusta varten ja asianomaisen henkilön suostumuksella tai muun laissa säädetyn oikeuttavan perusteen nojalla. Näin ollen jokaisen, niin viranomaisen kuin yksityisen sektorinkin toimijan on aina voitava osoittaa

henkilötietojen käsittelyn laillisuus. Vanha ”minulla ei ole mitään salattavaa” ajattelu on siis selkeästi muuttunut muotoon ”minä henkilötietojen käsittelijänä voin osoittaa oikeusperusteen”.

Sanotun kahdeksannen artiklan kolmannen kohdan mukaan riippumaton viranomainen valvoo sääntöjen noudattamista. Käsitykseni mukaan tietosuojavaltuutettu on ratkaisutoiminnassaan täysin itsenäinen sopimuksen edellyttämällä tavalla, mutta valvontamahdollisuuksien osalta on paljon parannettavaa. Tietosuojavaltuutetun resurssien vähäisyys pantiin kertomusvuoden aikana edelleen merkille.

Tietoturvan alalla tapahtui myös merkittävää edistymistä. Kertomusvuoden aikana hyväksyttiin valtioneuvoston tietoturvallisuutta koskeva periaatepäätös, jossa korostettiin tietoturvan roolia johtamisen välineenä ja organisaatioiden johdon vastuuta tietoturvasta huolehtimisessa samoin kuin oikeusvaltioperiaatteen ulottamista tietoturvaan. Tietoturvallisuus, viestinnän luottamuksellisuus, tietosuoja, lainvalvontaviranomaisen toimivalta, sananvapaus, perustuslakituomioistuimen tarve ja niin edelleen olivat yhteiskunnallisen keskustelun keskiössä myös sähköisen viestinnän tietosuojalain (ns. Lex Nokia) uusimisen yhteydessä. Toisen kerran maamme historiassa lainvastustajat järjestivät mielenosoituksen ehdotettua lakia vastaan (terveydenhuollon ammattilaisten Terhikki-rekisterin nettijulkaiseminen lienee ensimmäinen kerta tässä suhteessa). Vaikka sanotun lain edellyttämiä etukäteisilmoituksia ei tietosuojavaltuutetun toimistoon tullutkaan kertomusvuoden aikana, johti laki useisiin tietoturvan parantamiseen tähtääviin toimenpiteisiin eri organisaatioissa.

Korkein hallinto-oikeus antoi kertomusvuoden aikana päätöksensä ns. Veropörssi-asiassa kumoten tietosuojavaltuutetun vaatimuksesta tietosuojalautakunnan ja hallinto-oikeuden asiassa aiemmin antamat ratkaisut. Toinen tärkeä ylimpään oikeusasteeseen mennyt asia koski pikavippipalveluiden noudattaman tunnistuskäytännön laillisuutta. Sittemmin tuomioistuin vahvisti tietosuojavaltuutetun näkemyksen tunnistamisen riittämättömyydestä.

Kiitän jälleen toimistomme henkilöstöä hyvin sujuneesta vuodesta.

Reijo Aarnio
tietosuojavaltuutettu

2. TOIMINNAN VAIKUTTAUVUUS

Tietosuojavaltuutetun henkilötietolain soveltamiseen liittyvä ohjaus- ja valvontatehtävä on valtakunnallinen ja kattaa sekä julkisen ja yksityisen sektorin rekisterinpitäjät että rekisteröidyt. Toiminnan vaikuttavuutta lisää viranomaisten velvollisuus varata tietosuojavaltuutetulle tilaisuus tulla kuulluksi henkilötietojen käsittelyyn vaikuttavista lainsäädännöllisistä ja hallinnollisista uudistuksista. Tietosuojavaltuutetun ohjaus- ja valvontatoimivalta ulottuu myös tällaiseen erityislainsäädännön perusteella tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn. Yleiselle syyttäjälle ja tuomioistuimille säädetty velvollisuus kuulla tietosuojavaltuutettua ohjaa osaltaan lainsäädännön soveltamista. Tietosuojavaltuutettu toimii lisäksi Euroopan unionin jäsenvaltioiden edustajista koostuvassa tietosuojatyöryhmässä ja sekä poliisi- ja rajavalvonnan että tullitietojärjestelmän tietosuojan valvontaelimissä. Lisäksi tietosuojavaltuutettu seuraa tietosuojan kansainvälistä kehitystä, vastaa toimialaansa kuuluvasta kansainvälisestä toiminnasta sekä myös tiedottaa niistä.

Henkilötietolaissa säädettyjen tavoitteiden toteuttaminen kansalaisten yksityisyyden suojaamiseksi kuuluu kaikille rekisterinpitäjille. Tietosuojavaltuutetun toimistolla on kuitenkin merkittävä rooli rekisterinpitäjien osaamisen edistämässä ja rekisteröityjen tietoisuuden lisäämisessä. Toimiston keskeinen toimintamuoto on yhteistyö eri hallinnonalojen lakeja säätevien sekä alaistaan hallintoa ohjaavien viranomaisten samoin kuin eri toimialojen kanssa. Kun käsitellään henkilötietoja, henkilötietolaissa säädettyjen vaatimusten huomioon ottaminen on keskeinen edellytys tietoyhteiskunnan toimivuuden varmistamisessa ja kansalaisten luottamuksen rakentamisessa.

Tavoitteena vuonna 2009 oli lisätä kansalaisten ja rekisterinpitäjien tietoisuutta tietosuojaan perustuvista oikeuksista ja velvollisuuksista. Tulostavoitteiden mukaan tehtävien pääpaino oli ennaltaehkäisevässä toiminnassa.

Vaikuttavuus

Virasto/sektori	Toteutunut 2008	Tulossopimuksen 2009 tavoite	Toteutunut 2009	Vert. vuoteen 2008	Vert. tulossopimuksen tavoitteeseen
Oikeudenloukkauksia koskevat lausuntopyynnöt/kaikki lausuntopyynnöt (laskeva trendi)	48,5 %	45 %	55,9 %	+ 7,4 %	+ 10,9 %
Kantelut/kaikki asiat (laskeva trendi)	41 %	38 %	37,9 %	- 3,1 %	- 0,1 %
Ohjauspyynnöt/kaikki asiat (nouseva trendi)	46,8 %	50 %	45,1 %	- 1,7 %	- 4,9 %
Annettujen lausuntojen määrä (nouseva trendi)	220 kpl	10 %	341 kpl	+ 55 %	+ 41 %
Oma-aloitteiset vireillepanot/kaikki ohjaus- ja toimenpidepyynnöt (nouseva trendi)	2,5 %	3 %	8,3 %	+ 5,8 % (suhteellinen nousu +232 %)	+ 5,3 % (suhteellinen nousu 176 %)

Tavoitteena oli lisätä kansalaisten ja rekisterinpitäjien tietoisuutta tietosuojaan perustuvista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä osallistua tietosuojan kansalliseen ja kansainväliseen kehittämiseen. Tulostavoitteiden mukaisesti pääpaino oli ennaltaehkäisevässä toiminnassa.

Kantelujen osuus kaikista asioista laski 41 %:sta 37,9 %:iin. Oma-aloitteisten vireillepanojen osuus kasvoi 232 % vuodesta 2008 vuoteen 2009. Annettujen lausuntojen määrä nousi 55 %. Näiden kolmen mittarin osalta tulostavoitteet ylittyivät kirkkaasti. Muiden mittareiden osalta jäätin hieman

tavoitteesta.

3. TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Tietosuojavaltuutetun toimiston toiminnallinen tehokkuus

	Toteutunut 2007	Toteutunut 2008	Tulossopimu s 2009 tavoite	Toteutunut 2009	Vert. vuoteen 2008 %	Vert. tulossopimukse n tavoitteeseen
Toimintamenot (1000 €)	1 411	1 472	-	1 649	+ 12,03 %	
Toiminnan kokonaiskustannukse t €	1 492 471	1 581 626	-	1 797 368	+ 13,64 %	
Maksullisen toiminnan tuotot €	12 059 (+alv)	48 654 (+alv)	20 000	38 477 (+alv)	- 20,92 %	+ 92,39 %
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukse t €	42 710	34 805	-	31 577	9,27 %	
Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus- %	28 %	140 %	-	122 %	- 18 %	
Tuottavuus	207 €/asia*	236 €/asia*	212 €/asia*	162 €/asia	-31,36 %	-23,58 %

Ratkaisujen yksikköhinta aleni toimintavuonna 31,36 %:lla. Tämä merkittävä halpeneminen johtui sekä vireille tulleiden asioiden määrän vähenemisestä että käsiteltyjen asioiden määrän lisääntymisestä, ja siitä, että TSV:llä oli vuonna 2009 enemmän korkeakouluharjoittelijoita esittelijän tehtävissä kuin vuonna 2008.

Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset kattavat kaiken ulkopuolisille järjestetyn koulutustoiminnan kustannukset. Ylijäämä pieni hieman.

Tietosuojavaltuutetun toimiston kustannukset ja henkilötyövuodet jakautuivat Tarmo-toimintolaskentajärjestelmän perusteella seuraavasti:

Toimintoketju	2009		2009	
	Kokonaiskustannukset	%	Henkilötyövuodet	%
Valtuutettu (J)	221 451 €	12,3 %	3,50 htv	14,1 %
Tarkastaja (E)	103 655 €	5,8 %	1,36 htv	5,5 %
Konsultti (E)	403 634 €	22,5 %	5,25 htv	21,1 %
Valistaja (E)	340 810 €	19,0 %	5,00 htv	20,1 %
Poliittinen neuvonantaja (E)	59 004 €	3,3 %	0,69 htv	2,8 %
Neuvottelija (E)	3 112 €	0,2 %	0,04 htv	0,2 %
Täytäntöönpanija (J)	49 237 €	2,7 %	0,63 htv	2,5 %
Kansainvälinen lähettiläs (E)	75 158 €	4,2 %	0,60 htv	2,4 %
Tukitoiminnot	268 274 €	14,9 %	3,74 htv	15,0 %
Poissaolo	273 033 €	15,2 %	4,08 htv	16,4 %
Vastuualue yhteensä	1 797 366 €	100,00 %	24,90 htv	100,00 %

Ennaltaehkäisevän toiminnan (E) osuus on 55 % kaiken toiminnan kokonaiskustannuksista ja jälkikäteisvalvonnan (J) osuus on 15 % kaiken toiminnan kokonaiskustannuksista.

4. TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Tietosuojavaltuutetun toimiston lähivuosien keskeinen tehtävä on osallistua mahdollisimman laajasti tietoyhteiskunnan kansalliseen ja kansainväliseen kehittämistyöhön sekä tuottaa tähän liittyvää ohjausaineistoa, harjoittaa laajaa sidosryhmäyhteistyötä ja osallistua eri toimialojen lainsäädäntö- ja menetelmäkehitystyöhön sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Tulossopimuksessa keskeisimmät palvelukohtaiset tavoitteet koskivat oikeusturvapalveluita, yleisohjausta ja sidosryhmäpalveluita, viranomaispalveluita, kansainvälisiä palveluita ja viestintäpalveluita.

Virasto/Sektor	Toteutunut 2007	Toteutunut 2008	Tulossopimu s 2009 tavoite	Toteutunut 2009	vert. vuoteen 2008	vert. tulos- sopimuksen tavoitteeseen
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA						
<i>Volyymia kuvaavat tiedot</i>						
- vireille tulleet asiat	2386	2684	-	2298	- 14,4 %	
- siirretty/siirrettiin	975	1080	-	681	- 36,9 %	
<i>Suoritteiden määrä</i>						
- käsitellyt diarioidut asiat	2267	2579	2837	2697	+4,6 %	- 5,4 %
<i>Suoritteiden laatu ja palvelukyky</i>						
- käsittelyajat (kaikkien)	2,9 kk	1,7 kk	1,7 kk	1,1 kk	- 35,3 %	- 35,3 %

Käsiteltyjen asioiden lukumäärän tavoitteesta jäätiin hieman. Keskimääräiset käsittelyajat kaikkien asioiden osalta lyhenivät kuitenkin merkittävästi, 1,7 kk:sta 1,1 kk:teen. Tämän käsittelyaikojen merkittävän lyhenemisen arvioidaan johtuvan työprosessien yksinkertaistamisesta ja 1.1.2008 käyttöön otetun asianhallintajärjestelmän myötä muuttuneista työskentelytavoista.

ENNALTAEHKÄISEVÄ TOIMINTA

Ennaltaehkäisevä toiminta on jaettu seuraaviin päätoimintoihin:

- sidosryhmäyhteistyö
- yleisohjaus- ja tiedoteaineiston tuottaminen
- tiedottaminen
- lausuntojen antaminen lainsäädännöllisistä ja hallinnollisista uudistuksista
- lausuntojen antaminen käytäntesäännöistä
- rekisterinpitäjäkohtainen neuvonta, ohjaus ja konsultointi henkilötietolain vaatimuksista hyvän tietojenkäsittelyn aikaansaamiseksi
- ennakkovalvonta (tsv:lle toimitetut ilmoitukset) ja lausunnot tutkimuslupa-asioissa
- tietosuojan yleinen seuranta
- tietopalvelu
- kouluttaminen ulkopuolisille
- kansainvälinen toiminta

Ennaltaehkäisevään toimintaan kului 12,94 henkilötyövuotta, mikä vastaa 52 %:n osuutta henkilöstöresursseista. Ennaltaehkäisevän toiminnan kustannusosuus 985.373 euroa puolestaan vastaa 55 % kaiken toiminnan kokonaiskustannuksista.

Sidosryhmäyhteistyö

Sidosryhmäyhteistyön tavoitteena oli erityisesti tietosuojan intergroinnin edistäminen, mutta myös rekisterinpitäjien ja rekisteröityjen osaamisen edistäminen. *Yhteistyön* tehokkuutta arvioitiin osallistumisen laajuudella. Organisoitua sidosryhmäyhteistyötä tehtiin sekä valtakunnallisella tasolla että hallinnonala- ja toimialakohtaisen yhteistyön muodoissa. Tietosuojavaltuutetun toimiston edustaja osallistui noin 80 neuvottelukuntaan, työryhmään tai muuhun yhteistyöryhmään.

- *Valtakunnallinen taso.* Tietosuojavaltuutettu on kuullut jäsenenä tai asiantuntijajäsenenä Arjen tietoyhteiskuntaohjelman tietoturvaryhmään sekä valtion tietoturvallisuusasiain johtoryhmään. Toimiston edustajia on osallistunut useisiin valtion tietoturvallisuuden johtoryhmän alaisiin työryhmiin. Toimisto osallistui myös kansallisen tietoturvapäivän (10.2.2009) 4.2.2009 käynnistyneen tietoturvaviikon toteutukseen.
- *Hallinnonala- ja toimialakohtainen sidosryhmäyhteistyö.* Toimiston edustajat ovat osallistuneet eri hallinnonalojen asettamiin noin 30 työ- ja ohjausryhmään. Yhteistyötä on jatkettu lisäksi muun muassa käytäntesääntöjen tai muun toimialakohtaisen ohjauksen aikaansaamiseksi.
- *Toimialakohtaisista organisoiduista työryhmistä* voidaan mainita erityisesti tietosuojavaltuutetun johdolla toimivat terveydenhuollon-, opetustoimen- ja sosiaalialan ohjausryhmät, sekä tele- ja finanssialan yhteistyöryhmät.
- *Säännöllistä yhteistyötä* on jatkettu myös sisäasiainministeriön, viestintäviraston, kuluttajaviraston, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira), puhelin- ja verkkoauttamisen eettisen neuvottelukunnan, lääninlääkärien, potilasasiamiesten ja sosiaaliasiamiesten kanssa, sekä Suomen Asiakkuusmarkkinointiliiton kanssa. Tietosuojavaltuutetun toimisto järjesti Koillis-Helsingin Medialukion auditoriossa yhdessä Effi ry:n ja opetusviranomaisten kanssa kansainväliseen tietosuojapäivään 28.1.2009 liittyneen tapahtuman teemalla ”Raising Awareness”.
- *Yksittäisiä sidosryhmäneuvotteluja* on pidetty eri rekisterinpitäjätahojen tai isojen rekisterinpitäjien edustajien kanssa viikoittain.

Sidosryhmäyhteistyöhön kului 1,74 htv:tta. Kustannusosuus oli yhteensä 149446 euroa.

Tietosuojavaltuutetun toimiston antamat lausunnot *käytännesäännöistä* vuosina 2004 – 2009:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Käytännesääntölau- sunnot	2	4	6	–	4	2

Lukuihin sisältyvät sekä toimialakohtaiset että rekisterinpitäjäkohtaiset käytännesäännöt. Käytännesääntötyöhön kului 0,04 htv. Kustannusosuus 3112 euroa.

Yleisohjaus ja tiedoteaineiston tuottaminen

Yleisohjausaineiston keskeinen tavoite on rekisterinpitäjien ja rekisteröityjen tietoisuuden lisääminen. Toimintavuonna jatkettiin olemassaolevan ohjausaineiston ja lomakkeiden tarkistamista.

Yleisohjausta varten vuosina 2004 – 2009 laaditut uudet esitteet ja tiedotteet:

Sarjan nimi:	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Asiaa tietosuojasta	2	1	-	2	-	2
Hyvä tietää	4	12	6	-	5	-
Tiedote rekisteröidyille	1	-	-	-	-	-
Tietosuoja- valtuutetun mallit	-	1	-	-	-	-

Yleisohjaukseen ja tiedoteaineiston tuottamiseen kului 1,35 htv:ttä.

Kustannusosuus 83787 euroa.

Maksullinen koulutustoiminta

Maksullisen koulutustoiminnan tulostavoite oli 20.000 euroa. Koulutusta pyrittiin toteuttamaan kysynnän mukaan, mutta arvioiden myös koulutuksen merkitys vaikuttavuuden näkökulmasta. Koulutus/luentotilaisuuksia oli toimintavuonna 44 kpl. Asetetut euromääräiset tulostavoitteet ylitettiin moninkertaisesti, mikä johtui ennen kaikkea luentokorvausten hinnoitteluperusteiden tarkistamisesta.

Tulot ja koulutustilaisuuksien määrä sekä korvauksen määrä tunnilta vuosina 2005 – 2009:

	2005	2006	2007	2008	2009
Koulutustilais. Lukumäärä	64 ¹⁾	49 ¹⁾	43	58	44
Tulot maksullisista	15 282 + ALV	10 855 + ALV	12 059 + ALV	48.654 + alv ²⁾	38.477 +alv
Korvaus/tunti	143,00 – 270,00 + ALV	148,00 – 279,00 + ALV	160,- 290,- + ALV	400,- 800,- + alv	600,- 1200,- +alv

¹⁾ Luku kuvaa koulutustilaisuuksien kokonaismäärää. Yhteen koulutustilaisuuteen voi sisältyä useampia luentotunteja

²⁾ sis.luennot, valmistelutyön, matka-aika/tuntikorv. (kts.liite)

Koulutustoimintaan kului 0,41 htv:ttä. Kustannusosuus yhteensä koko koulutustoiminnan osalta oli 31577 euroa (maksullinen ja maksuton)

Tiedotustoiminta

Tiedotustoiminnan keskeinen tavoite oli tietosuojaosaamisen ja tietoisuuden lisäämisessä. Viestintäviraston, tietosuojavaletuutetun toimiston, tietosuojalautakunnan sekä Stellatum Oy:n yhdessä julkaisema Tietosuoja-lehti tutustutti tietosuojan säännöksiin ja käytäntöön, tietoturvallisuuteen ja viestinnän luottamuksellisuuteen. Julkaisu on tarkoitettu avuksi ennen kaikkea niille asiantuntijoille, jotka suunnittelevat tai hyödyntävät tietojärjestelmiä, käsittelevät henkilötietoja ja osallistuvat niitä koskevaan päätöksentekoon. Lehti ilmestyi vuonna 2009 neljänä 48-sivuisena numerona. Lehden keskimääräinen painos oli viime vuonna 4 200 kappaletta ja maksullinen levikki 3 300 kappaletta. Levikki pysyi kokonaisuutena samalla tasolla kuin vuonna 2008. Tilaaajien määrä kuitenkin kääntyi nousuun loppuvuodesta tehdyn markkinoinnin seurauksena. Tilaaajien ohella lehteä painettiin julkaisijoiden omia sisäisiä jakeluja ja viestinnällisiä tarpeita varten 550 kappaletta. Muu osa painoksesta käytettiin irtonumeromyyntiin ja lehden markkinointiin.

Vuonna 2009 internetissä julkaistu ns. näköislehti korvattiin lehden omilla verkkosivustoilla, osoitteessa www.tietosuoja-lehti. Painetulla lehdellä ja sitä tukevalla verkkojulkaisulla halutaan parantaa lukijoiden tiedon saantia ja vastata markkinoinnin haasteisiin. Vuonna 2009 tietosuojaa ja tietoturvaa käsittelevät artikkelit muodostivat pääosan lehden artikkeleista. Viestinnän luottamuksellisuutta käsitteleviä artikkeleita oli hieman aikaisempia vuosia enemmän.

Kotisivujen (www.tietosuoja.fi) käytettävyyttä pyrittiin kehittämään parantamalla tietojen löydettävyyttä ja ajantasaisuutta. Käyttötilastojen (luotu www-palvelimen keräämien tunnistamattomien lokitietojen avulla) perusteella saatujen kävijämäärien mukaan sivuja haettiin 422417 kertaa vuonna 2009 (384 365 kertaa vuonna 2008) eli lisäystä oli 10 % vuonna 2009). Jatkettiin laajan sivuston rakenteen ja sisällöllön tarkistamista.

Toimintavuonna annettiin kaksi lehdistötiedotetta. Lisäksi tietosuojavaletuutettu antoi haastatteluja mediassa lähes päivittäin.

Viestintää koskevia tilastotietoja vuosilta 2004-2009:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tietosuoja-lehti						
• ilm.kerrat	4 krt / vuosi	4 krt/ vuosi	4 krt/ vuosi	4 krt/ vuosi	4 krt/ vuosi	4 krt/ vuosi
• painosmäärä	3500	3400	4000	4500	4300	4200
• maksullinen levikki	2930	2930	3650	3500	3350	3300
• kokonais-sivum./vuosi	144	164	192	192	192	192
Kotisivut	kokonais-uudistus					
• kävijämäärät	190 940	310 457	427 762	474 983	384 365	422417

Eri muodoissa tapahtuvaan tiedotukseen kului 0,78 htv:tta.
Kustannusosuus 60511 euroa.

Lainsäädännön ja hallinnon kehittäminen

Eri hallinnonaloja koskevan lainsäädännön merkitys tietosuojan toteutuksessa on merkittävä. Sen vuoksi henkilötietolaissa säädetty velvollisuus kuulla tietosuojavaltuutettua henkilötietojen käsittelyyn vaikuttavista lainsäädäntöhankkeista on olennaisen tärkeä vaikuttamiseen muoto.

Vuoden 2009 aikana annettiin lausuntoja yhteensä 72 lainsäädäntöhankkeesta sekä 39 hallinnollisen uudistamisen hankkeesta. Eduskunnassa tietosuojavaltuutetun edustaja oli kuultavana 28 kertaa.

Tietosuojavaltuutettu tai toimiston muu edustaja on osallistunut noin kahteenkymmeneen eri hallinnonalojen asettamaan uutta lainsäädäntöä käsittelevään viralliseen työryhmään sekä lukuisiin epävirallisempiin työryhmiin.

Lainsäädäntöhankkeista ja hallinnollisista uudistuksista annettujen lausuntojen määrä vuosina 2004-2009:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
lausunnot lainsäädäntöhankkeista	38	45	39	43	33	72
Eduskunnassa kuultavana	22	29	39	33	38	28
Lausunnot hallinnollisista uudistuksista	21	20	33	37	40	39
lausunnot kv - normeista ja sopimuksista	5	11	7	8	9	1
Yhteensä	86	105	118	121	120	140

Lainsäädännön ja hallinnon kehittämiseen kului 0,69 htv:tta. Kustannusosuus oli yhteensä 59004 euroa ja prosenttiosuus kaikista menoista 3,3 %.

Ennakkovalvonta (henkilötietolain 36 ja 37 §:ssä säädetty ilmoitusasiat)

Ennakkovalvontaa toteutettiin henkilötietolaissa säädetyn ilmoitusmenettelyn mukaisesti. Ilmoitusmuotoja olivat rekisteri-ilmoitukset, toimintailmoitukset ja ilmoitukset ulkomaille luovutuksista. Ilmoitusasioita käsiteltiin 236 kpl vuonna 2009 (233 kpl vuonna 2008).

Ennakkovalvontaan kului 0,79 htv:tta. Kustannusosuus oli 61381 euroa ja prosenttiosuus kaikista menoista 3,4 %.

Tietopalvelu

Tietopalvelun keskeinen toimintamuoto oli puhelimitse tapahtuva neuvontatyö. Puhelinneuvontaan osallistui kerrallaan kaksi puhelinneuvojaa. Puhelujen määrä oli arviolta 7500 kpl vuodessa.

Tietopalveluun kului 1,40 htv:tta. Kustannusosuus oli 78916 euroa ja prosenttiosuus kaikista menoista 4,4 %

Kansainvälinen toiminta

Tietosuojavaltuutetun toimisto osallistui aktiivisesti pohjoismaisiin ja kansainvälisiin kokouksiin, mm. tietosuojadirektiivin 29 art. tietosuojaryhmän, Europolin yhteisen valvontaelimen ja muutoksenhakuelimen, Schengenin tietojärjestelmän yhteisen valvontaelimen ja tullitietojärjestelmän kokouksiin. Lisäksi tietosuojavaltuutetun toimisto oli jo neljännen kerran mukana kansainvälisessä opiskelijavaihto-ohjelmassa saaden harjoittelijan Georgetownin yliopistosta, Washington DC:stä.

Tietosuojavaltuutetun toimiston edustaja osallistui komission ylläpitämän EURODAC-sormenjälkirekisterin valvontaan liittyvään yhteistyöhön. Yhteistyössä arvioidaan järjestelmän käyttöön liittyviä tietosuojakysymyksiä. Lisäksi osallistuttiin poliisialan tietosuojakysymyksiä käsittelevän WPPJ -työryhmän työhön.

Kansainväliseen toimintaan kului 0,60 htv:tta. Kustannusosuus oli 75158 euroa ja prosenttiosuus kaikista menoista 4,2 %.

TARKASTUSTOIMINTA

Tietosuojavaltuutetun toimisto teki toimintavuonna laajan työ- ja elinkeinotoimistojen hallintoa koskevan tarkastuksen, joka kohdistui työhallinnon asiakaspalvelun ns. URA -tietojärjestelmään. Tarkastus koski mm. rekisteröityjen informointia, tarkastusoikeuden toteuttamista ja virheellisen tiedon korjaamisen toteuttamista. Tarkastus kohdistui myös muilta osin henkilötietojen käsittelyyn kuten tarpeellisuusvaatimuksen toteutumiseen ja vanhentuneiden tietojen poistamiseen henkilötietojen käsittelyn yhteydessä. Tarkastuksen perusteella tehdyt johtopäätökset ja työ- ja elinkeinoministeriölle annettu ohjaus kirjattiin julkisuuslain nojalla salassa pidettävään tarkastuskertomukseen.

Tietosuojavaltuutetun toimisto toteutti kesän 2009 aikana markkina- ja mielipidetutkimusten tekemiseen kohdistuneen toimialaselvityksen. Sadalle yritykselle lähetetyn kyselyn avulla kartoitettiin tutkimusten tekemiseen liittyviä toimintatapoja sekä henkilötietojen käsittelyn laajuutta. Erityisen huomion kohteena oli kansalaisten oikeuksien toteutuminen.

Toimialaselvitys osoitti, että osa markkina- ja mielipidetutkimusten tekijöistä tuntee tietosuojalainsäädännön asettamat vaatimukset ja ottaa ne huomioon toiminnassaan. Osa vastauksista ilmensi kuitenkin myös puutteita tietosuojaosaamisessa. Markkina- ja mielipidetutkimuksia on mahdollista tehdä niin, ettei yksittäinen vastaaja ole missään tutkimuksen vaiheessa tunnistettavissa. Tällaista tutkimustoimintaa henkilötietolaki ei sääntele. Tutkimuksen tekemiseksi perustetaan kuitenkin usein jokin henkilötietoja sisältävä rekisteri. Myös internetissä tehtävissä tutkimuksissa vastaaja voi olla tunnistettavissa, vaikka kyselyyn voisi vastata nimeään ilmoittamatta.

Tietosuojalainsäädännön asettamia velvoitteita ei voida sivuuttaa sillä perusteella, että vastausten analysointi ja raportointi tehdään siten, etteivät yksittäiset vastaajat ole enää tunnistettavissa. Tämä seikka ei toimialaselvityksen mukaan ole ollut kaikkien tutkimuksia tekevien tiedossa. Selvitys osoitti, että kansalaisten nimi- ja yhteystietoja hankitaan tutkimustarkoituksiin erityisesti sähköisistä luettelo- ja numerotiedotuspalveluista sekä viranomaisrekistereistä. Tutkimusyrietykset ovat perustaneet myös omia tutkimuspaneeleita, joihin kansalaiset voivat halutessaan liittyä. Tyypillistä

on lisäksi, että yritysten asiakasrekisteritietoja käytetään erilaisissa asiakastytyvyyden mittaamiseen tähtävissä kyselyissä.

Tarkastusten ja selvityspyyntöjen määrä vuosina 2004 -2009:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tarkastuskäynnit	13	17	10	18	1	2
Etätarkastukset	172	254	69	202	625	100
• Toimialakohtaiset kyselyt	69	232	69	200	547	100
• Ns. nettipoliisi-selvitys (sivustojen määrä)	101	22	-	-	78	-
• Tee-se-itse tarkastukset	2	-	-	2	-	-
Oma-aloitteiset selvityspyynnöt	27	20	33	16	55	140
Schengenin tietojärjestelmä	1	1	1	3	-	-
Yhteispohjoinen tarkastus	3	-	-	-	-	-
<u>Kaikki yhteensä</u>	216	292	113	239	681	242

Tarkastustoimintaan kului 0,17 htv:ttä. Kustannusosuus oli 12794 euroa ja prosenttiosuus kaikista menoista 0,7 %.

RATKAISUTOIMINTA

Ratkaisutoiminta liittyi ensisijaisesti kansalaisten oikeusturvan toteuttamiseen sekä kansalaisten ja rekisterinpitäjien ohjaus- ja neuvontatoimintaan. Kirjallisesti vireille tulleiden asioiden määrä väheni - 14,4 % ja asioita käsiteltiin + 4,6 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Ilmoitusasioiden määrä väheni -14,5 % ja niitä käsiteltiin + 1,3 % enemmän. Kaikkien asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 1,1 kk, joten käsittelyaikatavoite (1,7kk) alitettiin selvästi.

Kirjallisesti vireille tulleisiin yksittäisasioihin kului 6,55 htv:tta. Kustannusosuus oli 437407 euroa ja prosenttiosuus kaikista menoista 26,3 %.

Ratkaisutoiminnassa vuonna 2009 käsiteltyjen asioiden keskimääräinen kustannus oli 162 € Aikaisempien vuosien vertailuluvut olivat 236 euroa vuonna 2008 ja 207 euroa vuonna 2007.

Vireilletulleet ja käsitellyt asiat yhteensä vuosina 2005 - 2009:

	2005		2006		2007		2008		2009	
	vir.	käs.	vir.	käs.	vir.	käs.	vir.	käs.	vir.	käs.
Varsinaiseen toimintaan liitt. yht.	2309	2356	2285	2040	2245	2138	2544	2477	2144	2541
- joista ilmoitus- asioita	172	179	238	225	183	184	249	233	213	236
Hallinnolliset asiat	106	105	130	109	141	129	140	102	154	156

Vireille tulleiden asioiden määrä suurimpien toimialojen osalta vuosina 2005 – 2009 (rek.r = rekisteröityjen/kansalaisten vireille saattamat asiat)

Toimiala	2005		2006		2007		2008 (käsitellyt)	2009 (käsitellyt)
	Rek.r	Yht.	Rek.r	Yht.	Rek.r	Yht.		
terveydenhuolto *	110	303	104	296	102	255	121	123
työelämä	124	224	113	245	144	261	243	143
suoramarkkinointi	152	193	125	166	141	184	176	107
yhdistystoiminta	25	93	32	92	24	95	86	65
opetusala *	29	86	35	89	21	71	60	64
kauppa	47	67	62	88	33	51	6	24
sosiaalitoimi *	31	60	37	74	38	83	71	63
poliisi	63	75	61	71	40	51	31	40
teleala *	77	156	51	60	39	47	32	42
luottotietotoiminta	31	30	40	42	34	41	12	6
liikenne	22	31	23	33	19	35	2	15
pankki- ja perimistöiminta								22
	18	29	16	30	19	36	21	
vakuutus *	22	32	22	30	17	21	25	11

- *toimialalle on perustettu ohjausryhmä
- v. 2008 käyttöön otettu Notes -ympäristössä toimiva asianhallintajärjestelmä ei tuota aikaisempien vuosien kaltaista erittelyä

Tarkastusoikeusasioiden ja tiedon korjaamisasioiden määrä vuosina 2004-2009:

	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	tark.	t. ko.	tark.	t. ko.	tark.	t.ko	tark.	t. ko.	tark.	t. ko.	tark.	t. ko.
Terveystienhuolto	10	40	26	24	15	32	26	31	10	34	26	29
Luottotietoasiat	1	4	1	4	-	2	-	6	-	3	-	11
Poliisi	27	2	32	4	34	2	17	-	22	-	28	-
Muut	21	10	29	13	28	8	19	10	31	21	42	16
Yht.	59	56	88	45	77	44	62	47	63	58	96	56
Mol. yht:	115		133		121		109		121		152	

Vireilletulleet lausuntopyynnöt syyttäjiltä ja tuomioistuimilta sekä lausunnot tutkimuslupa-asioissa vuosina 2004 - 2009:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Syyttäjiltä ja tuomioistuimilta (HetiL 41 §)	50	41	44	49	38	64
Tutkimuslupa-asiat (StakesL 4§)	51	68	63	35	45	67

5. HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Henkilöstömäärä ja virkarakenne

Toimiston vakinaisten virkojen määrä oli kertomusvuoden lopussa 19. Lisäksi toimistossa työskentelee 1 oikeusministeriön virassa oleva henkilö, joka tietosuojavaltuutetun toimiston tehtävien lisäksi hoitaa puolet työajastaan nimilautakunnan tehtäviä. Henkilötyövuosien kokonaismäärä oli 24,9 htv. Toimistossa työskenteli toimintavuonna myös 12 kotimaista ja 1 kansainvälinen yliopistoharjoittelija.

Henkilöstön sukupuolijakauma, ikärakenne ja koulutustaso

- vakinaiset: miehet 6, naiset 13
- määräaikaiset: naiset 5, miehet 1
- henkilöstön keski-ikä 45,7 vuotta
- vakinaisen henkilöstön koulutustaso
  - ylempi korkeakoulututkinto 15 hlöllä
  - opistotasoinen tai vastaava tutkinto 2 hlöllä
  - muu tutkinto 2 hlöllä

Kokonaistyövoimakustannukset vuonna 2009 olivat yht. 1.504 311 euroa.

Virasto/Sektor	Toteutunut 2007	Toteutunut 2008	Toteutunut 2009
HENKILÖSTÖVOIMAVAR			
AT			
<i>Henkilöstön tilaa kuvaavat mittarit ja muut tiedot</i>			
- henkilöstömäärä/virat	20	20	19
- henkilötyövuodet	22,27	23,18	24,9
- työhyvinvointitoiminta	1157,85*	1978,25*	847*
- henkilöstökoulutus (pv/hlö)	7,35	4,94	3,15
- henkilöstökoulutus (€)	7 945	8305**(45063 kokon.kust.)	5503 ** (39820 kokon.kust.)
- työolobarometrit (VMBAro)	3,12	3,36	3,16
- työterveyshuollon kustannukset	23 143	10602,85	15 043
- sairauspäivät/ 1htv	10,9/pv/htv	7,4 työpäivää/htv	12,8 pv/htv
- keski-ikä		46,9	45,7
- koulutustasoindeksi		6,2	6,3

*Työhyvinvointitoiminnan kustannukset sisältävät vain välittömät LKP-tilille kirjatut menot koko henkilöstölle järjestetyistä työhyvinvointi- ja virkistystapahtumista. Tähän eivät sisälly esim. työsuojelusuunnitelmaan perustuvat liikuntatuet (10 €/hlö/kk), liikuntaan käytettävä työaika 1 h/vko/hlö, ateriatuki 2,40€/pv/hlö.

** LKP-tili: kurssi- ja konferenssimaksut.

Tietosuojavaltuutetun toimiston virkojen määrä aleni yhdellä 1.7.2009 lukien, jolloin yksi virka, joka on ensisijaisesti nimilautakunnan sihteerin virka, siirtyi oikeusministeriön viraksi.

Henkilövuosien kasvu johtuu siitä, että tietosuojavaltuutetun toimisto on toteuttanut aikaisempaa aktiivisemmin yhteiskuntavastuutaan työllisyystilanteen heikentymisen vuoksi ja lisännyt korkeakouluharjoittelijoiden määrää, jotta opiskelijat saavat pakolliset harjoittelunsa suoritettua ja vastavalmistuneet työelämään siirtymiseen tarvittavaa arvokasta ammatillista työkokemusta.

Työhyvinvointitoimintana järjestettiin yhteinen illallinen ja teatteri-ilta Kansallisteatterissa 16.3.2009 sekä yhteinen lounas, balettinäytös ja vierailu Helsingin kasvitieteelliseen puutarhaan 10.12.2009. Lisäksi toteutettiin yhteistyössä työterveyshuollon kanssa ravitsemusterapeutin ja työfysioterapeutin luennot ja UKK-kävelytestit 9.9.2009.

Henkilöstökoulutukseen käytetyt kurssimaksut alenivat edellisestä vuodesta. Osa koulutuksista toteutettiin säästösyistä omissa tiloissa koko henkilöstölle yhteisenä tilaamalla luennoitsija paikan päälle. Henkilöstökoulutukseen käytetyn työajan tilastot ja niiden perusteella laskettavat kokonaiskustannukset perustuvat henkilöiden itse kirjaamiin ilmoituksiin Hertta-järjestelmässä. Toteutuneet kirjaukset eivät anna kattavaa kuvaa henkilöstökoulutukseen tosiasiaissa käytetystä työajasta ja sen laskennallisista kustannuksista, koska osa työntekijöistä kirjaa Herttaa vain maksulliseen koulutukseen osallistumisen. Suuri osa koulutusseminaareista ja vastaavista tilaisuuksista on kuitenkin maksuttomia.

Työtyytyväisyys laski 0,2 yksikköä vuoteen 2008 nähden. Syynä arvellaan olevan työn lisääntyvä määrä ja kuormitus, kun vakituisen henkilöstön määrä vähenee.

Työterveyshuollon kustannuksen nousivat 41,9 % edelliseen vuoteen nähden. Tämä johtuu osittain siitä, että työterveyshuollon sopimuksen kattavuutta laajennettiin eräiltä osin vuoteen 2008 nähden työsuojelutoimikunnan linjausten mukaisesti.

Sairaspoissaolot lisääntyivät edelliseen vuoteen nähden 73 %. Lyhyissä tavanomaisissa sairaspöissaoloissa ei kuitenkaan tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Henkilöstön keski-ikä aleni 1,2 vuodella. Tämä johtuu pitkälti korkeakouluharjoittelijoiden ja muiden määräaikaisten virkamiesten ikäjakaumasta.

Koulutustasoindeksi nousi 0,1 yksiköllä. Tämä johtuu siitä, että yhdellä määräaikaista virkamiehistä on tohtorin tutkinto.

6. SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Arvion perusteella sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnalle vuodelle 2009 asetetut tavoitteet saavutettiin varsin hyvin. Tietosuojavaltuutetun toimisto on virastona pieni ja sen toimintaan osoitettu määräraha on suhteellisen pieni ja helposti hallittavissa. Varojen käyttöä seurataan säännöllisesti. Sähköinen asiankäsittelyjärjestelmä on uusittu. Väärinkäytöksiä ei ole havaittu ja sisäinen valvonta toimii. Valvonta ja riskienhallinta täyttävät vaatimukset.

Tietosuojavaltuutetun toimistossa on tarpeen kehittää edelleen ennalta ehkäisevää toimintaa, tehostaa käsittelyprosesseja sekä seurata resurssien käyttöä ja kohdentamista.

7. ALLEKIRJOITUS

Helsingissä, maaliskuun 15. päivänä 2010

Reijo Aarnio
tietosuojavaltuutettu

Kirjallisena vireille tulleet ja käsitellyt asiat vuosina 2008 ja 2009 (Diarioidut asiat)

Asiaryhmä	2008		2009	
	Vireille tulleet	Käsitellyt	Vireille tulleet	Käsitellyt
Yleiset asiat (ryhmät 01-29)	277/(137)	222/(120)	287/(132)	297/(141)
Yleis-, talous-, henkilöasiat	140	102	154	156
- aloitteet (02)	-	-	1	1
- lausunnot (03)	39	33	69	72
- eduskuntakuulemiset (031)	40	38	27	28
- kansainvälinen säännöstö (032)	9	9	1	1
- lausunnot hallinnollisista uudistuksista (05)	49	40	35	39
Kansainväliset asiat (ryhmät 30-39)	115	106	94	104
Euroopan neuvosto (30)	-	1	-	-
Euroopan unioni (31)	-	-	-	-
- tietosuojaryhmän (Art 29.) kokoukset (311)	5	4	3	3
- ed. kokouksiin liittyvä kirjeenvaihto (3111)	7	6	4	6
EU:n muut työryhmät (312)	17	12	23	22
Virka-apupyynnöt (313)	1	1	2	2
Unionin piirissä tapahtuva kirjeenvaihto (314)	16	12	17	18
Europol –valvontaryhmä (315)	9	9	8	8
Muut Europol-asiat (3151)	6	5	1	2
Tullijärjestelmään (CIS) liittyvät asiat (316)	4	4	6	5
Schengen –valvontaryhmä 1.5.99 alkaen (317)	4	4	6	5
Muut Schengen asiat (3171)	2	2	1	1
CNSA (318)	-	-	-	-
Muu kansainvälinen yhteistyö (32)	16	13	15	18
Muut kv asiat (39)	28	33	8	14
Ennakkovalvonta ja –ohjaus (ryhmät 40-49)	2123/(1874)	2105/(1872)	1483/(1696)	1768/(2004)
- yleiset ohjeet, muu yleisohjaus (400)	9	9	14	8
- lausunnot käytäntesäännöistä (401)	4	5	5	2
- muu käytäntesääntöihin liittyvä (4011)	1	2	1	-
- lausunnot tutkimuspyynnöistä (402)	45	49	67	65
- tsv:n kuuleminen muissa asioissa (403)	-	-	-	-
- lausunnot arkistointiluvista kansallis-arkistolle (404)	2	2	-	-
- koulutuspyynnöt (405)	80	73	68	72
- rekisterinpitäjien neuvonta (41)	621	575	443	519
- ilmoitusasiat (421-429)	(249)	(233)	(213)	(236)
Lausunnot (43)				
- lausunnot tietosuojalautakunnalle (431)	-	1	1	1
- lausunnot hallinto-oikeuksille (432)	14	13	12	13
- lausunnot KHO:lle (433)	1	2	5	5
Tsv:n vireille panemat asiat (44)	55	61	140	164
Kansalaisten toimenpidepyynnöt (45)				
- laillisuusvalvonta-asiat (451)	206	238	194	268
- kielto-oikeusasiat (4511)	675	717	466	560
- neuvonta-asiat (452)	119	83	43	61
Muut asiat (49)	42	42	24	30

Asiaryhmä	2008		2009	
	Vireille tulleet	Käsitellyt	Vireille tulleet	Käsitellyt
Rekisteröityjen asiat ym (ryhmät 50-59)	161	129	218	291
Tarkastustoiminta (51)	1	-	2	2
Tarkastusoikeus (52)				
- terveydenhuollon rekisterit (521)	10	17	26	35
- poliisin rekisterit (522)	22	12	28	37
- muut rekisterit (523)	31	21	42	48
Oikaisuvaatimus (53)				
- terveydenhuollon rekisterit (531)	34	19	29	71
- luottotietorekisterit (532)	3	3	11	13
- muut rekisterit (533)	21	15	16	23
Lausunnot syyttäjälle ja tuomioistuimille (54)	38	41	64	61
Hakemukset tietosuojalautakunnalle (55)	1	1	-	1
Tietosuojalautakunnan päätökset (60 – 69)	8	8	3	1
Yhteensä	2684	2579	2298	2697
Siirretty/siirretään	1080		681	

Kirjallisena vireille tulleet ja käsitellyt ilmoitusasiat vuosina 2008 ja 2009 eriteltynä ryhmiin

Asiaryhmä	2008		2009	
	Vireille tulleet	Käsitellyt	Vireille tulleet	Käsitellyt
Ilmoitusasiat (421-429)	249	233	213	236
Suoramarkkinointi (421)				
- kampanjarekisteri (4211)	7	8	13	12
- business to business (4212)	4	4	1	1
Ilmoitus ATK:lla tapahtuvasta tietojenkäsittelystä 1.6.1999 alkaen (422)			1	1
- automatisoitu päätöksenteko (4221)	1	1	1	2
- tietojenkäsittelypalvelujen ostaminen (4222)	91	88	52	56
- henkilön asemaa kosk tietojen käsitt (4223)	1	2	4	4
- rek.pit. välittömästi laista joht. teht. (4224)	3	3	1	3
- historiallinen tai tieteellinen tutkimus (4225)	42	43	55	52
- vakuutusyhtiön arkaluonteiset tiedot (4226)	-	-	-	-
- ulkomaille luovutus (423)	8	3	4	12
- luottotietotoiminta (424)	3	-	4	10
- perimistoiminta (425)	3	-	1	11
- markkina- ja mielipidetutkimus (426)	1	3	11	11
- henkilöarviointi (427)	14	10	7	5
- tietojenkäsittely (428)	18	11	17	16
- muut ilmoitukset (429)	53	44	41	40